

(De vroegere stukken zijn gedrukt in de zitting 1970-1971.)

De bijzondere commissie, welke is belast met de voorbereiding van de behandeling van het onderhavige wetsontwerp, heeft de eer daaromtrent als volgt te rapporteren.

Alle commissieleden spraken hun voldoening uit over de indiening van dit wetsontwerp. Zij waren het grotendeels eens met de motivering die ten grondslag ligt aan dit wetsontwerp. Zij onderschreven dat het noodzakelijk is, dat de bestaande Nederlandse h.t.s.-opleiding een signatuur ontvangt, die internationaal wordt verstaan. Zij erkenden dat deze opvatting in de gegeven verhoudingen betekent, dat aan afgestudeerden van de h.t.s., bij afzonderlijke wet, de opleidingstitel ingenieur wordt verleend.

Naar het oordeel van de leden van de P.v.d.A.-fractie gaat dit wetsontwerp, zonder dat zij het aktuele billijkheidskarakter er aan wilden ontzeggen, in een richting die zij juist niet als wenselijk zagen. Al eerder wezen zij erop, dat de titulatuur in het algemeen drastisch zou dienen te worden beperkt en vereenvoudigd in overeenstemming met de sociaal-democratische tendensen die zich – gelukkig – in onze maatschappij verder ontwikkelen. Zij erkenden, dat dit vraagstuk alleen internationaal kan worden gezien. Zij vroegen de bewindslieden in hun internationaal overleg in de hier aangegeven zin initiatieven te willen ontwikkelen.

De leden van de fractie van D'66 verklaarden op dit moment voorbij te willen gaan aan een diepere analyse van een titel als statussymbool. Zij stelden thans vast dat op praktische gronden de invoering van een nieuwe titel geboden is om te voorkomen dat mensen in hun rechtmatige belangen nog langer worden geschaad.

Een aantal leden, te weten de leden van de fracties van de P.v.d.A., de V.V.D. en D'66 vond het teleurstellend dat de indiening van dit wetsontwerp zo lang op zich heeft laten wachten. Zij herinnerden er aan dat reeds een eerste advies over deze zaak in mei 1955 door de commissie-Groote werd uitgebracht, naderhand gevolgd door een tussenadvies van de commissie-Schlösser in maar 1968. Op 19 juni 1969 deelde de toenmalige staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen mee dat een wetsontwerp tot regeling van de „ing”-titel binnen afzienbare tijd zou worden aanhangig gemaakt. De leden van de fractie van D'66 wezen erop dat in antwoord op vragen uit hun fractie dezelfde bewindsman op 6 januari 1970 antwoordde dat dit wetsontwerp nog in dat zittingsjaar (1970-1971) zou worden ingediend. Op later gestelde nadere vragen antwoordde hij op 25 september 1970 dat indiening binnen zeer afzienbare tijd te verwachten was. Uiteindelijk heeft de indiening plaats gevonden op 23 april 1971.

Kunnen de bewindslieden aangeven welke dringende redenen er toe hebben geleid dat de indiening telkenmale moest worden uitgesteld – ook al wordt op een tweetal plaatsen van het advies afgeweken – hoewel de kwestie volgens het eerste voorstel van de commissie-Schlösser in het genoemde tussenrapport van 1968 al duidelijk maakte dat haast geboden was?

Toen het onderhavige voorstel dan eindelijk werd ingediend in april 1971, geschiedde dit op een zodanig tijdstip, dat in verband met de op handen zijnde verkiezingen, kabinetsformatie en reces, verder tijdverlies van vele maanden nauwelijks te vermijden was. De leden van de fractie van D'66 spraken de

hoop uit dat een snelle behandeling van dit wetsontwerp in de komende maanden mogelijk zou zijn.

De leden van de fracties van de K.V.P., A.R.P., C.H.U. en S.G.P. merkten op dat de bewindslieden in de memorie van toelichting stelden, dat „niet alleen de plaatsing van het hoger technisch onderwijs in het Nederlandse onderwijsbestel als voortgezet onderwijs tot misverstand en daardoor tot discriminatie leidt, maar ook dat het ontbreken van de ingenieurstitel als bekroning van die opleiding buiten Nederland onderwaardering van die opleiding dreigt tengevolge te hebben.”

Uit de voorgestelde regeling blijkt echter dat, om de Nederlandse h.t.s.-opleiding de zo gewenste signatuur te verschaffen, die ook over landsgrenzen heen zal worden verstaan, alléén is gedacht aan een voorziening van de ingenieurstitel, terwijl de mede tot discriminatie aanleiding gevende plaatsing van het hoger technisch onderwijs in het onderwijsbestel als voortgezet onderwijs buiten beschouwing blijft.

De leden van de fractie van D'66 sloten zich hierbij aan. Ook zij waren van mening dat het de vraag is of het toekennen van een titel voldoende is, als niet gewaarborgd is, dat de opleiding als zodanig in het buitenland, en met name de E.E.G., van voldoende niveau wordt geacht.

De leden van de fractie van het G.P.V. benadrukten eveneens dat, naar hun oordeel, de internationale erkenning van h.t.s.-afgestudeerden niet uitsluitend bepaald wordt door het bezit van een ingenieurstitel, maar, althans in de E.E.G.-landen, ook in belangrijke mate door de plaats van het h.t.o. in de nationale onderwijswetgeving. Slechts door een wijziging van de Nederlandse wetgeving op dit punt kan naar de mening van deze leden, een ten opzichte van buitenlandse collega's niet discriminerende plaatsing van de Nederlandse h.t.s.-abituriënten in de E.E.G.-categorieën worden verkregen.

Overigens hechtten deze leden eraan met nadruk te stellen, dat, hoewel zij door de invoering van deze titulatuur de classificatie der h.t.s.-afgestudeerden in de E.E.G.-categorieën geen wijziging zien ondergaan, zonder twijfel het aanzien en prestige van de h.t.s.-afgestudeerden, zowel nationaal als internationaal, door de toekenning van de „ing.”-titel gunstig beïnvloed zullen worden. Het is vooral om deze reden dat zij dit wetsontwerp met instemming begroetten. Zolang, zowel nationaal als internationaal het vermelden van beroeps- en opleidingstitels nog algemeen gebruikelijk is, is het noodzakelijk ook aan hen die hun studie op een met baccalaureaatsniveau vergelijkbaar peil hebben afgesloten, een adequate titel toe te kennen.

Zeer terecht plaatsen de indieners, blijkens de memorie van toelichting, de problematiek van de „ing.”-titel tegen de achtergrond van de richtlijnen, welke thans in E.E.G.-verband worden uitgewerkt, zo verklaarden de leden van de fractie van de V.V.D. Zij meenden dan ook, dat het wetsvoorstel vanuit deze internationale optiek moest worden beoordeeld. Het gaat hier om belangrijk méér dan alleen maar het persoonlijk belang van de afgestudeerden aan h.t.s. en h.l.s. Zeer vele hogere technici immers zijn in leidinggevende posities betrokken bij de totstandkoming van Nederlandse producten. Daarnaast zullen zij bij verdere integratie van de E.E.G. naast de academisch gevormden, meer en meer in het buitenland optreden als representant van het Nederlandse bedrijfsleven. Het visitekaartje van hun opleiding wordt aldus mede-bepalend voor het imago, dat het Nederlandse product zich kan verwerven bij de handelspartners. Het gaat hier om psychologische factoren, waarvan de betekenis bepaald niet moet worden onderschat.

Ook om geheel andere redenen, zo vervolgden zij hun beoog, is de officiële classificatie en daarmee de waardering, die de hogere technische opleidingen binnen de E.E.G. verkrijgen, van meer dan persoonlijk belang. Wanneer de h.t.o.-diploma's in de tweede of zelfs derde E.E.G.-classificatie zouden worden gerangschikt terwijl de overeenkomstige opleidingen in bijvoorbeeld Duitsland als eerste categorie zouden worden beschouwd, zou dit tot gevolg hebben dat de Duitse hogere technici (Höhere Fachschule) in Nederland bepaalde bevoegdheden zouden verkrijgen, die omgekeerd de Nederlandse h.t.o.-ers niet in Duitsland zouden hebben. Aldus zou een situatie worden geschapen waarbij het Nederlandse bedrijfsleven relatief minder gelegen-

heid zou krijgen, nuttige ervaring op te doen en expansie te bedrijven, om maar niet te spreken van de frustrerende werking die een dergelijke situatie zou uitoefenen op ons hoger technisch onderwijs.

In dit verband rees bij deze leden de volgende serie vragen: Is het waar, dat de Duiters bezig zijn, hun Höhere Fachschule (Ingenieursschule) bij de eerste E.E.G.-categorie (richtlijn II, artikel 1) onder te doen brengen, o.m. door integratie in de Gesamthochschule? Zijn de Fransen bezig, hetzelfde doel te bereiken voor hun Instituts Nationaux des Sciences Appliquées en hun Ecoles Nationales d'Ingénieur? Is in België een dergelijke ontwikkeling niet reeds feitelijk voltooid, door aanvaarding van de Wet Vermeylen (september 1970), die de opleiding tot technisch ingenieur – vergelijkbaar met onze h.t.s. – de officiële status van categorie 1 doet toekomen?

Is het waar, dat tijdens de onderhandelingen is gebleken dat de positie van het Nederlands hoger technisch onderwijs daarentegen gevaar loopt niet eens in de tweede, maar zelfs in de derde categorie terecht te komen, o.a. omdat bij ons het h.t.o. is ondergebracht in de Wet op het voortgezet onderwijs?

Dit alles overziende kwam het deze leden voor, dat – hoe nuttig en noodzakelijk de verbinding van de „ing.”-titel aan het diploma h.t.s. en h.l.s. ook moge zijn – hiermee, gezien de ontwikkelingen in E.E.G.-verband, eigenlijk maar de helft van het werk is geschied. De resterende helft: losmaking van het h.t.o. uit de W.V.O. en erkenning als tertiair onderwijs naast de universitaire opleidingen, zal snel moeten geschieden. Zo dit niet geschiedt, zal, naar deze leden vrezen, Nederland met zijn hoger technisch onderwijs de E.E.G.-boot missen. Daarom vroegen zij – onder verwijzing naar de voorstellen van de commissie-Schlösser – met klem of en, zo ja, wanneer de indieners met een interimwet ter zake dachten te komen.

Ook de leden van de fractie van D'66 verklaarden uitdrukkelijk de aan het wetsontwerp ten grondslag liggende motivering als juist te erkennen.

De ontwikkelingen in de E.E.G. maken het noodzakelijk afgestudeerde h.t.s.-ers een opleidingstitel te verschaffen om te voorkomen dat zij ten onrechte worden benadeeld in hun mogelijkheden buitenslands. Zij achtten het juist dat tegelijkertijd wordt voorgesteld de afgestudeerden van de h.l.s. eveneens de „ing.”-titel te verlenen.

De leden van de fractie van D'66 merkten op nog moeilijkheden te hebben met de voorstellen van de E.E.G. voor een aantal richtlijnen van 7 mei 1969 en de resolutie van het Europees Parlement van 23 maart 1970. Zij hadden daarover nog de volgende vragen en opmerkingen.

In de op 23 maart 1970 aangenomen resolutie van het Europees Parlement wordt inderdaad gesproken over twee groepen ingenieurs: de universitaire ingenieurs en de hogere technici. Onder hogere technici zullen moeten worden verstaan zij, die een opleiding hebben als bedoeld in de voorgestelde tweede richtlijn onder artikel 2, lid 2.

Uit de voorstellen blijkt nu, dat aan een dergelijke opleiding de volgende toelatingsvoorwaarden dienen te worden gesteld:

a. of het bezit van een diploma dat toegang tot de universiteit geeft, dus, naar Nederlandse maatstaven, een diploma v.w.o. Daaraan voldoet het h.t.s. (h.l.s.) niet;

b. of een voltooide theoretische en praktische vorming van ten minste 12 jaren, waartoe de h.a.v.o. dus onvoldoende is. Merkwaardigerwijs blijkt uit de toelichting op de voorstellen, onder nr. 33, dat deze laatste voorwaarde is opgenomen om „een groot aantal jonge mensen die geen eindexamen middelbare school hebben afgelegd” alsnog de kans te geven een h.t.s. te bezoeken. Zouden de bewindslieden deze toelichting nader willen uitleggen?

Moet nu uit een en ander worden afgeleid dat de h.t.s.-opleiding in Nederland formeel niet tot deze tweede categorie moet worden gerekend, maar tot die der derde? Hoe zijn dan de vooruitzichten voor de buitenlandse waardering van de „ing.”-titel, zo informeerden ook deze leden.

Zij onderkennen dat in het genoemde artikel van de tweede richtlijn onder lid 4 een uitzonderingsbepaling is gemaakt. Deze

komt erop neer dat ten hoogste voor een tijd van vier jaren na het afkondigen van de richtlijn een h.t.s.-opleiding kan worden erkend die toegang verleent aan studenten met een kortere vooropleiding dan 12 jaar. Dit echter alléén indien deze toegang „krachtens bijzondere bepalingen” voor deze studenten is opgesteld. Is dat echter in Nederland het geval? Naar hun mening is de h.t.s. niet krachtens bijzondere maar krachtens normale bepalingen toegankelijk voor bezitters van een h.a.v.o.-diploma, en dan zou de uitzonderingsclausule dus niet opgaan. Kunnen de bewindslieden hierover nadere opheldering verschaffen? Gewaarborgd dient te zijn dat de h.t.s.-opleiding ten minste zal worden erkend als behorende tot de tweede categorie.

De leden van de fractie van de S.G.P., die een betoog hielden van dezelfde strakking, vroegen nog of de bewindslieden niet een devaluering van de „ing.”-titel vreesden, wanneer de verbinding aan een opleiding, die thans nog tot het niet-universitair onderwijs behoort, later tot het tertiair onderwijs zal gaan behoren.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. sloten zich aan bij het betoog van de fractie van D'66 met betrekking tot de E.E.G.-richtlijnen van 7 mei 1969 en de resolutie van het Europees Parlement van 23 maart 1970. Er dient naar hun mening geen misverstand over te bestaan, dat de via h.a.v.o. toegelaten en geslaagde h.t.s.-ers ook in E.E.G.-verband een titel dienen te verkrijgen. Zij vroegen of het juist is, dat de in de E.E.G.-richtlijn voorgeschreven periode van 12 jaar ook de praktijkperiode mag omvatten tijdens en na de h.t.s.-opleiding.

De leden van de fracties van de K.V.P., A.R.P. en C.H.U. stelden soortgelijke vragen over de kwestie van de vooropleiding en de positie van de h.a.v.o. in dezen.

Deze leden vroegen voorts of de bewindslieden, nu blijkens de memorie van toelichting het voorgestelde wetsontwerp geheel gezien moet worden in het kader van de E.E.G., kunnen meedelen hoe de situatie is met betrekking tot de Angelsaksische landen, waar – naar hun mening – de beroepstitel meer betekent dan de opleidingstitel? Welke ontwikkeling verwachten zij op dit punt in de E.E.G.? Zal de toetreding van Engeland daarop van invloed zijn?

De leden van de fractie van de P.v.d.A. informeerden naar de stand van de voorbereiding van de o.m. op de „ing.”-titel betrekking hebbende E.E.G.-richtlijn. Wanneer kan de goedkeuring door de raad worden tegemoet gezien? Zijn er contacten geweest met het Verenigd Koninkrijk in verband met het daar functionerende ingenieursregister? Delen de bewindslieden de in hun fractie levende opvatting dat nu reeds rekening moet worden gehouden met de inpassing van het Engelse systeem? Welke rechten kunnen de in een Engels register ingeschreven Nederlandse ingenieurs die deze titel door zelfstudie, praktijk en schriftelijk onderricht hebben verkregen doen gelden op de ing.-titel? Zij dachten in dit verband aan de Associated Members of the Institute of chemical Engineers en overeenkomstige instituten die in de Nederlandse praktijk een goede naam hebben.

Dezelfde leden waren van oordeel dat het juist is dat de plaatsing van de afgekorte titel „ing.” vóór de naam, zich niet onderscheidt van de bestaande regeling van de plaatsing van de titel „i.r.”.

Met betrekking tot de benaming Technische Academie en Agrarische Academie herinnerden deze leden aan hun in het voorlopig verslag naar aanleiding van wetsontwerp **11 312** (Wijziging wet op het wetenschappelijk onderwijs, theologische hogescholen) gemaakte opmerkingen. Willen de bewindslieden, behalve in dat licht, de benaming academie mede plaatsen tegen de achtergrond van een geherstructureerd tertiair onderwijs? Geeft een en ander nog reden tot wijziging?

De leden van de fractie van de V.V.D. hadden een tweetal bedenkingen tegen de benamingen Technische en Agrarische Academie.

De eerste hing samen met hun visie op de positie van het h.t.o. in E.E.G.-verband. Juist die uitdrukkelijk zeer afwijken- de benaming „Technische (c.q. Agrarische) Academie” versterkt de indruk dat het hier niet om een nevenschikking

van het universitair onderwijs gaat. Waarop gronden de indieners overigens hun mening dat de naam „Hogere Technische School” in buitenlandse vertaling tot misverstand aanleiding kan geven”? (memorie van toelichting blz. 3, rechterkolom). Kan nader worden toegelicht waarom met het woord „Academie” beter „op passende wijze de aard en het niveau van de h.t.s. tot uiting kan komen”? Is het hun bekend dat de poging tot invoering van het woord „Academie” voor het Duitse h.t.o. bepaald geen succes is geworden?

De tweede bedenking was meer een bedenking van praktische aard en wel, dat binnen 14 jaar de h.t.s. voor de derde keer een andere naam krijgt. Wellicht mag nog worden verondersteld dat in Nederland wel genoegzaam bekend is, dat wat vroeger m.t.s. heette, thans h.t.s. wordt genoemd en straks weer anders genoemd zal worden. Voor de buitenlandse bedrijven echter moet deze veelheid van benamingen toch wel op een doolhof lijken. Dit des te meer, omdat ongelukkigerwijze de vroegere u.t.s. nu op haar beurt m.t.s. heet, zodat het bepaald niet denkbeeldig is dat de vóór 1957 afgestudeerde hogere technici moeilijkheden krijgen wanneer zij hun diploma in het buitenland moeten tonen. De hier aan het woord zijnde leden vroegen de bewindslieden of zij een mogelijkheid zagen deze problemen op te lossen.

Met betrekking tot de noodzaak van aanwijzing bij algemene maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 2 vroegen zij zich af, of nu werkelijk zodanige toename van h.t.s.en moet worden verwacht, dat het met name noemen van de instituten waaraan de „ing.”-titel wordt verbonden, bezwaarlijk in de wet zelve kan geschieden.

De leden van de fractie van D'66 daarentegen verklaarden dat de invoering van de namen van Technische c.q. Agrarische Academie hun instemming had, omdat daarmee benadrukt wordt, dat deze sectoren van hoger beroepsonderwijs een nauwe samenhang dienen te vertonen met het universitaire onderwijs, een onderwerp dat zij bij dit wetsontwerp verder buiten beschouwing wilden laten.

De leden van de fracties van de K.V.P., A.R.P. en C.H.U. zeiden waardering te hebben voor de Stichting Ingenieursregister, die zij min of meer zagen als een wegbereider voor dit wetsontwerp. Van de zijde van deze Stichting wordt handhaving daarvan bepleit – met name ook met het oog op de Angelsaksische landen. Kunnen de bewindslieden meedelen hoe op dit punt de feitelijke situatie is ten opzichte van het buitenland? In hoeverre wordt de inschrijving in het Register feitelijk erkend? Of is het feit, dat de Stichting formeel een particuliere instelling is, daarvoor nog een belemmering?

De leden van de fractie van de P.v.d.A. toonden zich verheugd over het feit dat ook aan degenen, die ingeschreven zijn in het register van de Stichting Ing.-Register ook de „ing.”-titel verleend wordt.

Zij informeerden eveneens naar het effect van dit register in de Angelsaksische landen.

Voor de idee van een aparte „register-ing.”-titel naast de „ing.”-titel tout court voelden de leden van de V.V.D.-fractie niet veel. De systematiek van de „register-ing”-titel sluit niet aan op de praktijk binnen de huidige E.E.G.-landen. Anderzijds behoeft niet te worden gevreesd, dat in de Angelsaksische landen onderwaardering van de „ing.”-titel zal plaatsvinden, mits er maar voor wordt gezorgd, dat deze ook onder de eerste categorie wordt gerangschikt. Het gezag van de Europese Gemeenschappen, waarvoor Engeland zich nu ook op dit gebied enige aanpassingen zal moeten getroosten, lijkt daar wel borg voor te staan. Niettemin vroegen deze leden naar het oordeel van de indieners terzake.

De invoering van een derde titel, die van „register-ingenieur”, zoals bepleit door de Stichting Ing. Register, zou naar het oordeel van de leden van de fractie van D'66 de verwarring slechts vergroten, temeer omdat het hier geen opleidingstitel, maar een beroepstitel zou betreffen, die van wezenlijk andere aard is. Toch zouden zij graag vernemen, in het licht van de bovengenoemde E.E.G.-voorstellen en de mogelijke plaats van de h.t.s. daarin, hoe de bewindslieden oordelen over de stelling van de Stichting Ing. Register dat de door haar verschaft titel van

reg. ing. aan de bezitters ervan een academische kwalificatie verschaft, die hen in de praktijk van de richtlijnen tot ingenieur van de eerste categorie zou doen worden. In tegenstelling tot de h.t.s.-ers dus, die tot de derde categorie zouden gaan behoren.

Voorts vroegen zij zich af of er aanleiding zou bestaan de werkzaamheden van de Stichting Ing. Register te laten voortgaan ten behoeve van hen die zich voorbereiden op een werkring in de Angelsaksische landen.

De leden van de fractie van de S.G.P. zouden het op prijs stellen van de bewindslieden te vernemen wat hun oordeel is over de door de Stichting Ing. Register naar voren gebrachte bezwaren. Zij stellen nl. dat het bezwaarlijk is dat het onderhavige wetsontwerp de register-ingenieurs dezelfde titel wil verlenen als de pas afgestudeerde h.t.s.-ers en h.l.s.-ers, terwijl de register-ingenieur door verdere studie en ervaring en door verdergaande examens zijn aan h.t.s. of h.l.s. verkregen kennis heeft vergroot en verdiept en aldus de „academici qualification” heeft verkregen. Deze onbillijkheid, zo zeggen zij, wordt nog vergroot door het feit dat afgestudeerden van h.t.s.-en en h.l.s.-en die voor het examen voor register-ingenieur zijn gezakt, door de wet gelijk gesteld worden met hen die dat examen wel met goed gevolg hebben afgelegd en op grond daarvan werden ingeschreven. Hoe denken de bewindslieden over hun voorstel om de titel register-ingenieur (af te korten tot „reg. ing.” vóór de naam) wettelijk te regelen naast en tegelijk met de nieuw te verlenen opleidingstitel „ing.” voor afgestudeerde h.t.s.-ers en h.l.s.-ers? Te meer daar zij, wanneer hun een wettelijke regeling voor de hun op hoger dan h.t.s.-diploma verleende eigen titel wordt onthouden, genoeg moeten nemen met een opleidingstitel waarvan de erkenning in de E.E.G. niet duidelijk en in de Angelsaksische sfeer uitgesloten is. Wat denken de bewindslieden over deze erkenning nu Engeland ook is toegetreden tot de E.E.G.?

De leden van de G.P.V.-fractie hielden een betoog van gelijke strekking. Ook zij pleitten ervoor aan diegenen die thans zijn ingeschreven in het „Ing.-Register”, de titel „reg.-ing.” toe te kennen voor zover zij althans hun inschrijving in het Ing. Register niet hebben verkregen in het kader van de overgangsregeling, zonder aan de exameneisen te hebben voldaan. Ook de positie van de huidige registeringenieurs in de E.E.G.-landen verdient in dit verband aandacht, zo dachten zij. Delen de bewindslieden de verwachting van de Stichting Ing. Register dat, wanneer hun in de toekomst, evenals alle h.t.s.-afgestudeerden, de opleidingstitel „ing.” zal worden toegekend, zij daarvoor niet meer in de eerste categorie der E.E.G.-richtlijnen zullen worden geklassificeerd?

Deze leden zouden gaarne van de bewindslieden vernemen, hoe zij de toekomst van de Stichting Ing. Register zien. Streven zij naar beëindiging van de activiteiten van de Stichting Ing. Register gelijktijdig met het in werking treden van de in dit wetsvoorstel vervatte regeling? Deze leden zouden daar niet voor zijn. Zij meenden, dat de Stichting Ing. Register in de toekomst diverse nuttige functies zou kunnen vervullen, mits zij daarvoor de nodige financiële ondersteuning van rijkswegen ontvangt. Deze leden wilden ervoor pleiten, voor extraneï de mogelijkheid te handhaven om bij de Stichting Ing. Register een op h.t.s.-niveau liggend examen af te leggen, waardoor ook zij het recht verwerven de titel „ing.” te voeren. Voorts waren zij van mening, dat in de praktijk hogere technici veelal de voorkeur blijken te geven aan de studie die toegang geeft tot het Associated Membership der Britse ingenieursverenigingen dan aan de studie ten behoeve van inschrijving in het Ing. Register. Zou het daarom geen aanbeveling verdienen, dat de Stichting Ing. Register haar eisen voor inschrijving verder aanpast aan die welke gelden voor het Associated Membership der Britse ingenieursverenigingen? Aan degenen, die dit „aangepast” Stichting Ing. Register-examen hebben afgelegd, zou als

bewijs van het gevolgd hebben van een gespecialiseerde post-h.t.s.-opleiding de titel „reg. ing.” kunnen worden toegekend.

De leden van de fracties van de K.V.P., A.R.P. en C.H.U. stelden de vraag of ten aanzien van afgestudeerden van het h.e.a.o. niet een dergelijke voorziening als in de onderhavige wet gewenst is op gelijksoortige gronden. De titel „ing.” zou daar wellicht op bezwaren stuiten, omdat daarbij vooral aan een technische opleiding gedacht wordt. Misschien is – in dit of een nieuw wetsontwerp – een andere titel denkbaar – waarbij parallellen in onze buurlanden eventueel ten voorbeeld genomen zouden kunnen worden. Zijn die aanwezig? Wat zijn de denkbeelden van de Minister in dit opzicht?

Ook al waren de leden van de P.v.d.A.-fractie op strikt praktische gronden, er uit een oogpunt van billijkheid van overtuigd, dat aan de h.t.s.-abituriënt de „ing.”-titel wordt verleend, toch wilden zij de vraag stellen of voor andere categorieën reeds op dit moment niet overeenkomstige regelingen dienen te worden getroffen. Zij dachten daarbij eveneens in het bijzonder aan de h.e.a.o.-abituriënten. Voorts vroegen zij zich af in hoeverre de afgestudeerden van de m.t.s.-en door de huidige regeling benadeeld zouden worden ten aanzien van de afgestudeerden van de Duitse ingenieursscholen.

Hoewel de leden van de fractie van D'66 van mening waren dat de situatie voor afgestudeerden van scholen van h.e.a.o. voorlopig anders zal blijken te liggen, zouden zij niettemin van de bewindsman graag horen hoe hij oordeelt over de wensen die in deze onderwijssector leven, inhoudende dat men ook aan bezitters van h.e.a.o.-diploma's de „ing.”-titel wil zien toegekend. Zij verwezen daarvoor naar de brief van de H.E.S.-unie van 28 oktober 1971 aan de Minister van Onderwijs.

De leden van de fractie van de S.G.P. stelden soortgelijke vragen. Zij voegden hieraan toe dat het h.e.a.o., dat toch altijd tot het hoger technisch onderwijs „in enge zin” wordt gerekend, verkeert in een soortgelijke positie als de h.t.s. Evenals dit voor de h.t.s. het geval is, zal een vergelijking van het h.e.a.o. met gelijksoortige opleidingen in onze buurlanden, die wel een titel kennen, en de toename van de internationale contacten, waarmee wij met name doelen op de integratie van de onderwijswetgeving binnen de E.E.G., leiden tot de noodzaak ook in Nederland aan de daarvoor in aanmerking komende instellingen voor hoger beroepsonderwijs een opleidingstitel te verlenen, zo betoogden zij.

Tot slot stelden de leden van de fracties van de P.v.d.A. en van de V.V.D. nog de volgende vraag.

Uit de memorie van toelichting is af te leiden, dat ook de abituriënten van een Hogere Tuinbouwschool krachtens dit wetsontwerp de ing-titel zullen verwerven. Geldt dit ook voor degenen die na 1963 met succes afstudeerden te Frederiks-oord? Om redenen, die althans voor de aan deze oorspronkelijke Hogere Tuinbouwschool studerende uit de periode 1960–1963 zonder meer nadelig waren, is deze school in 1963 een Middelbare Tuinbouw School geworden.

Aldus vastgesteld 25 januari 1972.

M. BAKKER	DIJKSTRA
TILANUS	VAN ROSSUM
OELE	TER WOORST
VAN DIJK	DE BEER
VEERMAN	VERBRUGH
HUTSCHEMAEKERS	KNOT
LEMS	DE KONING
ANDRIESEN	VERWOERT
MASMAN	ZELISSEN.